

გლობალური გარემოს დაცვის ფონდის (GEF) მიერ
მხარდაჭერილი პროექტი “მინის დეგრადაციის ნეიტრალური
ბალანსის (LDN) ეროვნული მიზნების მიღწევა დეგრადირებული
საძოვრების აღდგენისა და მდგრადი მართვის გზით”

საძოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფცია

მოკლე ვერსია

დეკემბერი
2022

1. შესავალი

სამოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფცია შემუშავდა პროექტის „საქართველოს მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიზნების მიღწევა დეგრადირებული სამოვრების აღდგენისა და მდგრადი მართვის გზით“ ფარგლებში, რომელიც ხორციელდება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კოორდინაციით, გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) დაფინანსებით გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) მიერ. პროექტის განმახორციელებელი პარტნიორია კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (REC Caucasus). პროექტის განხორციელებაში მონაწილეობს კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელი (CENN).

სამოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფციის შემუშავების პროცესში გათვალისწინებული იქნა ევროპის ქვეყნებში, ასევე, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ფედერალურ საკუთრებაში არსებული სამოვრების მართვის მიდგომები და გამოცდილება, რაც გაზიარებული იქნა აშშ-ს სატყეო სამსახურის (USFS)-ის სპეციალისტების და ექსპერტების მიერ ევროპის ქვეყნებიდან სამუშაო შეხვედრების ფარგლებში. დოკუმენტი ძირითადად ეფუძნება ევროპის ქვეყნების (საფრანგეთი, შვეიცარია) მაღალ მთიან რეგიონებში სამოვრების მართვის არსებულ მიდგომებს, რომლებიც ესადაგება საქართველოში სამოვრებით სარგებლობის ტრადიციებს.

კონცეფცია ეფუძნება კომპლექსურ (ინტეგრირებულ) მიდგომას, რომელიც სამოვრების მდგრადი გამოყენებისა და დაცვის საკითხებს განიხილავს მეცხოველეობის დარგის განვითარების საკითხებთან ერთად. ამასთან, სამოვრები განიხილება ბუნებრივი და ნახევრად-ბუნებრივი ეკოსისტემების ნაწილად, რომლებიც გამოიყენება ფერმერთა განსხვავებული სოციალურ-ეკონომიკური კატეგორიების მიერ, რომელთაც აქვთ განსხვავებული პრიორიტეტები და მიზნები მეცხოველეობის განვითარების კუთხით. დოკუმენტში ასევე, გათვალისწინებულია ზაფხულისა და ზამთრის სამოვრების ინტეგრირებული მართვისა და ტრადიციული მომთაბარეობის საკითხები.

სამოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის წინამდებარე დოკუმენტი საფუძვლად დაედება შესაბამისი საკანონმდებლო პაკეტის მომზადებას სამოვრების მართვის სფეროში, რაც, ასევე, მხარდაჭერილი იქნება პროექტის მიერ.

2. სიტუაციის ანალიზი

საქართველოში სამოვრებს იყენებს სასოფლო-სამეურნეო შინამეურნეობების დიდი ნაწილი და ასევე მეცხოველეობის პროდუქციის მრავალი სხვადასხვა მწარმოებელი. მოსახლეობა მეცხოველეობას მისდევს სხვადასხვა მიზნით, მათ შორის სასოფლო-სამეურნეო შინამეურნეობების უმრავლესობისთვის მეცხოველეობა საარსებო წყაროა, მათი ნაწილისთვის შემოსავლების დივერსიფიკაციის საშუალება, თუმცა ასევე ვითარდება საშუალო და მსხვილი კომერციული და სპეციალიზირებული მეცხოველეობა. საქართველოში სამოვრების რესურსების ოპტიმალური გამოყენება დამოკიდებულია პირუტყვის სეზონურ გადარეკვაზე შორეულ მაღალმთიან სამოვრებზე. მცირე და საშუალო შინამეურნეობები სამოვრებით სარგებლობენ კოლექტიური ძოვების სისტემების მეშვეობით.

სამოვრების მდგომარეობაზე გავლენას ახდენს არასაკმარისი გამოყენება ან არათანაბარი მოვება საზაფხულო სამოვრებზე და მოვების მაღალი ინტენსივობა ზამთრის სამოვრებზე. სოფლების მიმდებარე სამოვრები, ზამთრის სამოვრები, პირუტყვის გადასარეკი ტრასები და არიდული რეგიონები განსაკუთრებით მოწყვლადია დეგრადაციის მიმართ.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში მრავალი მოსარგებლის (შინამეურნეობის) მიერ სამოვრები დე ფაქტო გამოიყენება საერთო სარგებლობის ფორმით (კოლექტიურად), კანონმდებლობით არ წესრიგდება სამოვრებით სარგებლობის აღნიშნული ფორმა. კანონმდებლობით არ რეგულირდება სამოვრებით მდგრადი სარგებლობის დაგეგმვა. არ არსებობს სამოვრების შესახებ სრულყოფილი მონაცემთა ბაზა. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების ნაკვეთების რეგისტრაციისას ხშირად არ ახდენს ამ ნაკვეთების კატეგორიების (სამოვარი, სათიბი, სახნავი) რეგისტრაციას.

მიუხედავად იმისა, რომ სამოვრებით მოსარგებლეთა უმეტესობა პირუტყვის მცირე ოდენობის მფლობელთა კატეგორიას განეკუთვნება, ქვეყანაში ძირითადად ფუნქციონირებს მხოლოდ სამოვრების სარგებლობაში გაცემის აუქციონის სისტემა, რომელიც უპირატესად პირუტყვის მსხვილი მფლობელებისთვის არის ხელმისაწვდომი - აუქციონში მონაწილეობისთვის საჭირო ტრანზაქციის მაღალი ხარჯებისა და ტენდერში გასამარჯვებლად ფინანსურ კრიტერიუმებზე აქცენტის გამო. შედეგად, პირუტყვის მფლობელთა მხოლოდ მეოთხედზე ნაკლებს გააჩნია ფორმალური უფლება სამოვრით სარგებლობაზე. აღნიშნული მდგომარეობა წარმოადგენს კონფლიქტის წყაროს ადგილებზე და პირუტყვის მფლობელთა უმეტესობას ტოვებს სამოვრების მართვის ფორმალური მექანიზმების მიღმა.

მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ახლადშექმნილ სააგენტოს გააჩნია ზოგადი სამართლებრივი უფლებამოსილება სასოფლო-სამეურნეო მიწის მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის სფეროში. მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული სამოვრების მართვის სფეროში საკუთრივ მუნიციპალიტეტების მონაწილეობაც ნომინალურ ხასიათს ატარებს. მათი როლი მხოლოდ სამოვრების იჯარით გაცემის პროცედურის ჩატარებით შემოიფარგლება. მუნიციპალიტეტებს არ გააჩნიათ უფლებამოსილება სამოვრების მართვისა და მონიტორინგის უფრო ფართო ამოცანების შესასრულებლად.

3. ხედვა

საკუთრების ფორმები

კონცეფციის თანახმად, სახელმწიფოსა და მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული საძოვრები მომავალშიც უნდა დარჩეს სახელმწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაში¹.

ამრიგად, სახელმწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული საძოვრების პრივატიზაცია კვლავ აკრძალული იქნება კანონმდებლობით, თუმცა, კვლავინდებურად დამზებული იქნება მათი სარგებლობაში გადაცემა ცალკეული პირებისა და ჯგუფებისთვის განსაზღვრული პირობებითა და ვადით.

პირუტყვის გადასარეკი ტრასები უნდა დარჩეს სახელმწიფოს საკუთრებაში და არ უნდა მოხდეს მათი იჯარით გაცემა.

კერძო საკუთრებაში არსებულ საძოვრებთან დაკავშირებით, სახელმწიფომ ხელი უნდა შეუწყოს მათ მდგრად მართვას შესაბამისი სახელმძღვანელოების შემუშავებით და ექსტენციის სერვისების საშუალებით.

სარგებლობის ფორმები

სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული საძოვრები (დაცული ტერიტორიებისა და ტყის მიწების ჩათვლით), ისევე როგორც მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული საძოვრები, ხელმისაწვდომი უნდა იყოს როგორც საძოვრებით საერთო სარგებლობის რეჟიმით, ასევე იჯარით.

გადაწყვეტილება იმის შესახებ, თუ სარგებლობის რომელი ფორმის გამოყენებაა მიზანშეწონილი სხვადასხვა ტერიტორიაზე, მიღებული უნდა იყოს ყოველი კონკრეტული შემთხვევისთვის ადგილობრივ დონეზე, საძოვრების მართვის დაგეგმვის პროცესში, რომელშიც ჩართულია ყველა სახელმწიფო და ადგილობრივი ორგანო, რომელიც მართავს საძოვარს, ასევე საძოვრით მოსარგებლები.

მიზანშეწონილია, რომ საძოვრებით საერთო სარგებლობის სისტემა დანერგილი იქნეს:

- სასოფლო დასახლებული პუნქტების ახლომდებარე საძოვრებზე, სადაც სოფლის ნახირი მოვს დღის განმავლობაში და ღამით ბრუნდება მესაკუთრის მეურნეობაში. ეს საძოვრები, როგორც წესი გამოიყენება კოლექტიურად სოფლის მცხოვრებთა მიერ. შესაბამისად, საძოვრების მდგრადი მართვის შესახებ ახალი კანონმდებლობით განსაზღვრული უნდა იქნეს სოფლის საძოვრის ცნება.
- ახლომდებარე საზაფხულო საძოვრებზე, რომლებიც მდებარეობენ სოფლებთან ახლოს და, რომელსაც ერთობლივად იყენებს ერთი ან რამდენიმე სოფლის ნახირი ზაფხულის განმავლობაში;

¹ ბუნებრივ საძოვრებს ანალოგიური სტატუსი გააჩნიათ მრავალ სხვა ქვეყანაში (აშშ, საფრანგეთი, შვეიცარია და სხვ.) და შეესაბამება მათ როლს, როგორც ბუნებრივი სივრცის, რომელიც მოიცავს დაბალპროდუქტიულ და შორეულ ტერიტორიებს.

- ზოგიერთ შემთხვევაში საზაფხულო სამოვრებზე, რომლებიც ტრადიციულად და ხანგრძლივად გამოიყენება კონკრეტული მოსარგებლეთა ჯგუფის მიერ და, შესაბამისად, მათი მდგრადი მართვისათვის უმჯობესია სამოვრებით საერთო სარგებლობის სისტემის გამოყენება.

იჯარა მიზანშეწონილია გამოყენებული იქნეს:

- ზამთრის სამოვრებზე, სადაც ხშირია დე ფაქტო იჯარით სარგებლობა და ხორციელდება კერძო ინვესტიციები ინფრასტრუქტურის შექმნისათვის;
- სოფლებთან ახლომდებარე სამოვრებზე, რომლებიც ინტენსიურად გამოიყენება ცალკეული მოსარგებლეების მიერ, რომლებიც ახორციელებენ ინვესტიციებს ინფრასტრუქტურაში.
- შორეულ საზაფხულო სამოვრებზე, რომლებითაც ტრადიციულად არ სარგებლობს ადგილობრივი მოსახლეობა. ამ სამოვრებზე იჯარის პრიორიტეტული უფლება უნდა მიენიჭოს იმ პირებს (მათ შორის არარეზიდენტებს), რომლებიც ფლობენ პირუტყვს და ამ სამოვრით სარგებლობენ ხანგრძლივი დროის განმავლობაში.

რიგ შემთხვევებში, სოფლის სამოვარი შესაძლოა შედგებოდეს რამდენიმე ნაკვეთისაგან, რომელთა ნაწილი იყოს რეგისტრირებული როგორც სახელმწიფო საკუთრება ან მუნიციპალური საკუთრება, ან იყოს დაურეგისტრირებელი. რეკომენდირებულია, რომ საერთო სარგებლობაში არსებული სოფლის სამოვრების მართვა განახორციელოს მუნიციპალიტეტების მართვის ორგანოებმა. ამისათვის საჭირო იქნება სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სოფლის სამოვრების გადაცემა მუნიციპალიტეტებისათვის საკუთრებაში. დაურეგისტრირებელი ნაკვეთები, რომლებიც შეადგენენ სოფლის სამოვრის ნაწილს, უნდა იქნენ რეგისტრირებული როგორც მუნიციპალური საკუთრება.

სამოვრებით საერთო სარგებლობის რეჟიმის ფარგლებში სამოვრებით სარგებლობის უფლება ენიჭება **სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებას (PUU)**, რომელიც აერთიანებს მხოლოდ იმ პირებს, რომლებიც კანონით მიიჩნევიან რესურსით სარგებლობაზე უფლებების მფლობელებად. ჯგუფს აქვს საკუთარი შიდა წესები და რეგულაციები, მონიტორინგი და სანქციები.

საქართველოში **სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანება (PUU)** შეიძლება შეიქმნას, როგორც **წევრობაზე დაფუძნებული კერძო სამართლის სუბიექტი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის** შესაბამისად. სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების წევრობის საფუძველი უნდა იყოს მოსარგებლის **ბინადრობის ცენზი** (მუდმივი ბინადრობის ადგილი) და/ან **ქონებრივი ცენზი** (კონკრეტული სასოფლო დასახლებული პუნქტის ფარგლებში უძრავი ქონების /*შენობა-ნაგებობა, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი/* ფლობა).

სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების, როგორც **სპეციალური სტატუსის მქონე წევრობაზე დაფუძნებული კერძო სამართლის სუბიექტის**, დაფუძნებისა და ფუნქციონირებისთვის სამართლებრივი საფუძველი უნდა შეიქმნას სამოვრების მდგრადი მართვის შესახებ ახალი კანონმდებლობით.

სამოვრების სარგებლობაში იჯარით გაცემის ახალი რეფორმირებულმა სისტემამ უნდა უზრუნველყოს, რომ ადგილობრივ სამოვრებით მოსარგებლეებს და პირუტყვის მფლობელებს ჰქონდეთ იჯარით სარგებლობაში მიღების პრიორიტეტული უფლება. შესაბამისად, საწყის ეტაპზე სამოვრის იჯარით გაცემის ერთერთი კრიტერიუმი უნდა იყოს სამოვრით ფაქტობრივი ან

ტრადიციული სარგებლობა. ამ სისტემამ უნდა უზრუნველოს, რომ ერთმა პირმა ვერ მოახდინოს იმ ტერიტორიების სარგებლობაში აღება და/ან პრივატიზება, რომლებიც, როგორც სამოვრები უკვე გამოიყენება მრავალი სხვა ადგილობრივი მოსარგებლის მიერ და, რომელთაც აქვთ ამ ტერიტორიაზე ტრადიციული საერთო სარგებლობის ისტორია, მაგრამ არ შეუძლიათ აუქციონის პროცესში მონაწილეობა ფინანსური ან სხვა ტექნიკური ხასიათის შემზღვევით ფაქტორების გამო.

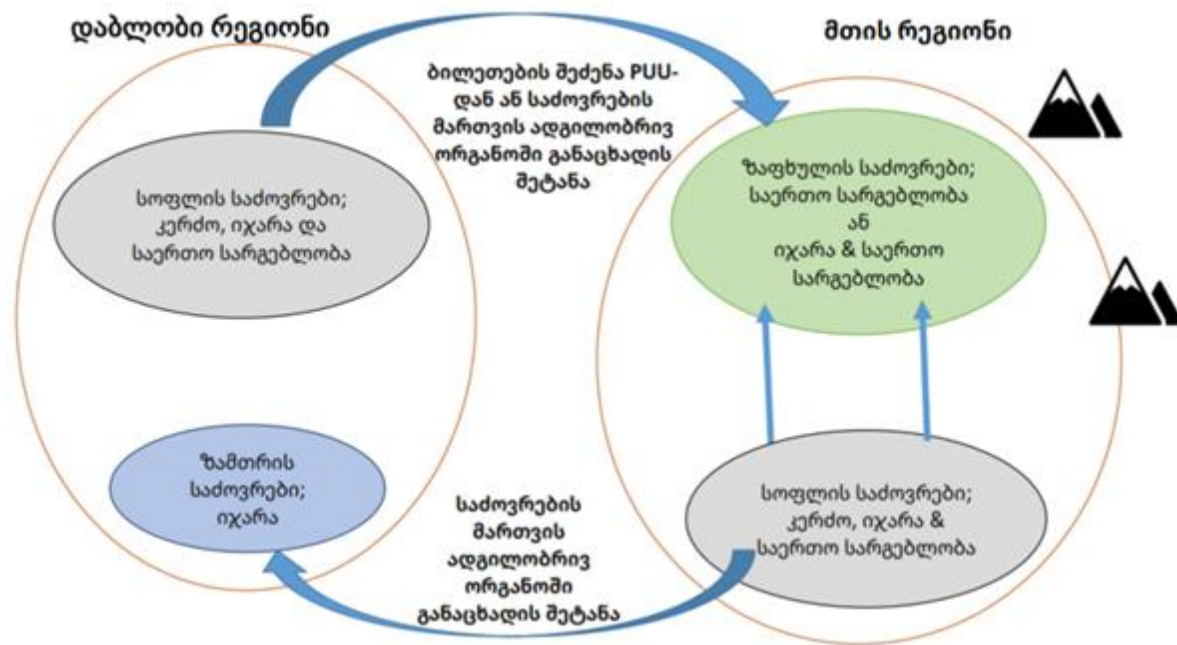
მიზანშეწონილია, რომ საქართველოში შემუშავებული და მიღებული იქნეს სამოვრების იჯარით გაცემის უნიფიცირებული სისტემა ერთიანი წესებით, რომელიც გამოყენებული იქნება ყველა სამოვართან მიმართებით, რომლებიც გაიცემა იჯარით - მიუხედავად იმისა თუ რომელი ორგანო განკარგავს სამოვარს (დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ეროვნული სატყეო სააგენტო, სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხელისუფლების სხვა ცენტრალური ორგანო თუ მუნიციპალიტეტი).

სამოვრების იჯარით გაცემა და განაწილება უნდა მოხდეს ადგილობრივ (მუნიციპალიტეტის) დონეზე სამოვრის მართვასა და განკარგვაზე პასუხისმგებელი ცენტრალური სახელმწიფო უწყების ან მუნიციპალიტეტის მიერ. შესაბამისად, სამოვრის მეიჯარე იქნება სახელმწიფო ორგანო (რომელიც განკარგავს და მართავს მოცემულ სამოვარს), ხოლო მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული სამოვრის იჯარით გაცემის შემთხვევაში სამოვრის მეიჯერე იქნება შესაბამისი მუნიციპალიტეტი.

საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით საქართველოს პირობებისთვის რეკომენდირებულია, რომ იჯარის მაქსიმალური ხანგრძლივობა იყოს 10 წელზე ნაკლები, თუმცა შესაძლებელი უნდა იყოს საიჯარო ხელშეკრულების ვადის გაგრძელება. საიჯარო ხელშეკრულების პირობები უნდა მოიცვადეს ისეთ ვალდებულებებს, როგორცაა გარემოსდაცვითი მოთხოვნების დაცვა, სამოვრების მოდგომარეობის თვითმონიტორინგი, ხელშეკრულების პირობების შესრულების ინდიკატორები და სხვა.

სურათ 1-ზე სქემატურად წარმოდგენილია სამოვრებით სარგებლობის სახეობები/რეჟიმები სხვადასხვა ტიპის სამოვრებზე.

სურათი 1. სხვადასხვა ტიპის სამოვრებით სარგებლობის სისტემები

იმ სოფლებში, სადაც ფაქტიურად არ არის ბუნებრივი საძოვრები სოფლების მიმდებარედ (ძირითადად დაბლობ რეგიონებში) რეკომენდირებულია, რომ მუნიციპალიტეტმა აკრძალოს მოვება იმ მიწების ფარგლებს გარეთ, რომლებიც იჯარით არის აღებული პირუტყვის მფლობელების მიერ, ან რომლებიც მათ საკუთრებაშია, რითაც ფაქტიურად აიკრძალება უსისტემო მოვება. ამასთან უნდა მოხდეს, სახნავად და მრავალწლიანი ნარგავებისთვის გამოუსადეგარი, გამოუყენებელი ან დაბალი ხარისხის მიწების იდენტიფიცირება, რომლებიც არის მუნიციპალურ/სახელმწიფო საკუთრებაში, არის გამოსადეგი მოვებისთვის, არ არის გაცემული იჯარით ან იწურება იჯარის ვადა და ასეთი მიწები იქნეს გამოყოფილი მოვებისთვის.

საძოვრების მართვაზე პასუხისმგებელი ინსტიტუტები

მიზანშეწონილია, რომ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საძოვრების (გარდა დაცული ტერიტორიებისა და ტყის ფარგლებში მოქცეული საძოვრებისა) მართვა განახორციელოს **მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნულმა სააგენტომ**, რაც მოიცავს არა მხოლოდ საძოვრების განკარგვას (სარგებლობაში გადაცემას), არამედ საძოვრების მდგრად მართვასთან დაკავშირებულ სხვა უფლება-მოვალეობებსაც.

მუნიციპალიტეტების საკუთრებაში რეგისტრირებული საძოვრების მართვას განახორციელებენ **ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები** კანონმდებლობით დადგენილი პროცედურებისა და რეგულაციების შესაბამისად.

დაცული ტერიტორიებისა (გარდა დაცული ლანდშაფტისა და მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიისა) და ტყის მიწების ფარგლებში არსებულ საძოვრების მართვა კვლავ განხორციელდება **დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ეროვნული სატყეო სააგენტოს** მიერ.

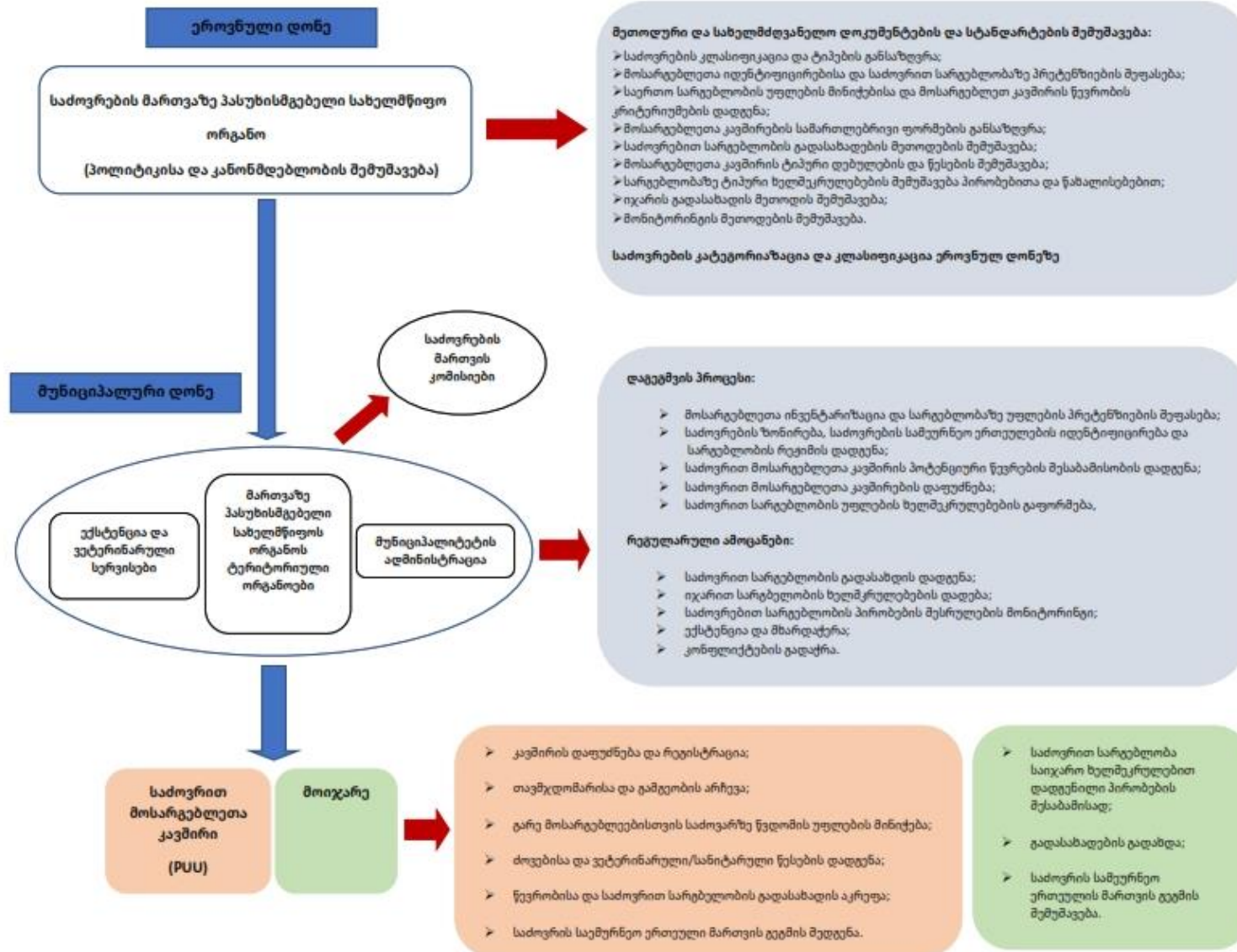
ადგილობრივ დონეზე სამოვრების მართვის კუთხით მუნიციპალიტეტების მართვის ორგანოებთან თანამშრომლობის ხელშეწყობის მიზნით, მიზანშეწონილია მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს მიერ შეიქმნას **სამოვრების მართვის კომისიები** თითოეულ მუნიციპალიტეტში, როგორც სააგენტოსთან არსებული საკონსულტაციო ორგანოები, რომელთა ამოცანა იქნება ხელი შეუწყონ სამოვრების მართვის დაგეგმვისა და სარგებლობის განხორციელების კოორდინაციას ადგილობრივ (მუნიციპალურ) დონეზე. სამოვრების მართვის კომისიაში წარმოდგენილი უნდა იქნენ მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო, მუნიციპალიტეტის ფარგლებში არსებული სამოვრების მართვაზე პასუხისმგებელი სხვა ინსტიტუტები (დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ეროვნული სატყეო სააგენტო), სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, მუნიციპალიტეტის მართვის ორგანო, სურსათის ეროვნული სააგენტო (ვეტერინარიის დეპარტამენტი), სოფლის განვითარების სააგენტო და საჭიროების შემთხვევაში დამოუკიდებელი ექსპერტები.

სამოვრების მართვის კომისიის ამოცანები იქნება:

1. რეკომენდაციების შემუშავება სამოვრების ზონირებისა და სამოვრების სამეურნეო ერთეულების საზღვრების დადგენის თაობაზე;
2. რეკომენდაციების შემუშავება სამოვრების სამეურნეო ერთეულების მართვის რეჟიმზე (სამოვრებით საერთო სარგებლობის სისტემა თუ იჯარა, განსაკუთრებით შორეულ საზაფხულო სამოვრებთან მიმართებით);
3. სამოვრებით ტრადიციულ მოსარგებლეთა მოთხოვნების/პრეტენზიების შეფასება სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების ჩამოყალიბების პროცესში ან სამოვრების იჯარით განაწილების პროცესში და შესაბამისი რეკომენდაციების მომზადება.

სამოვრების შემდგომი განაწილება მოსარგებლეებისათვის და მონიტორინგი უნდა მოხდეს ხელისუფლების იმ ორგანოს მიერ, რომელიც წარმოადგენს სამოვრის მართვის ორგანოს (მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო, დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ეროვნული სატყეო სააგენტო) ან მუნიციპალიტეტები, რომელთა საკუთრებაშიც რეგისტრირებულია სამოვარი.

სურათი 2. საძოვრების მართვის ინსტიტუციური მოწყობისა და ფუნქციების განაწილების სქემა

სამართლებრივი ასპექტები

წინამდებარე კონცეფციის თანახმად, საძოვრების განკარგვა და მართვა უნდა მოხდეს სხვა კატეგორიის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებისაგან განსხვავებულად. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ საძოვრებით სარგებლობა იდენტიფიცირდეს, როგორც მიწათსარგებლობის დამოუკიდებელი ტიპი, რომელიც დარეგულირდება სპეციალური დარგობრივი კანონმდებლობით (ახალი კანონით საძოვრების შესახებ).

საძოვრების მართვის წინამდებარე პოლიტიკის დოკუმენტი და ახალი კანონმდებლობა უნდა გავრცელდეს ყველა საძოვარზე, მათ შორის სახელწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებულ საძოვრებზე. საძოვრების მართვაზე პასუხისმგებელი ორგანოები სახელმწიფო და მუნიციპალურ დონეებზე საძოვრების მართვას უნდა ახორციელებდნენ საძოვრების შესახებ ერთიანი საკანონმდებლო ჩარჩოს ფარგლებში. თუმცა, გათვალისწინებული უნდა იქნეს საძოვრების მართვის სპეციფიკა დაცული ტერიტორიებისა და ტყის მიწების ფარგლებში და, ამ მხრივ, პიროტიტეტი უნდა მიენიჭოს დაცულ ტერიტორიებისა და ტყის მართვის მარეგულირებელ სპეციალურ კანონმდებლობას.

იჯარის ქირისა და ქონების გადასახადის ოპტიმალური ოდენობის განსაზღვრა

მიზანშეწონილია საძოვრების მიწის ქონების გადასახადისგან გათავისუფლება (ან მისი შემცირება), რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს საძოვრებით სარგებლობის საერთო ხარჯებს. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ანალოგიურად, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადის შეღავათები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებებთან მიმართებითაც, განსაკუთრებით მათი ფორმირების პირველ წლებში, საგადასახადო კოდექსში შესაბამისი ცვლილების შეტანის საფუძველზე.

საძოვრებით საერთო სარგებლობის რეჟიმის ფარგლებში სარგებლობის საფასური გადახდილი იქნება საერთო სარგებლობის საძოვრებით უვადო სარგებლობის საფასურის სახით - საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებისათვის საძოვრის საერთო სარგებლობაში გადაცემის შემთხვევაში. საშუალო ან ხანგრძლივვადიან პერსპექტივაში საძოვრით უვადო სარგებლობის საფასური გახდება საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების საწევრო შენატანების ნაწილი. საწევრო შენატანებმა ასევე უნდა დაფარონ მიწაზე ქონების გადასახადი და საძოვრით სარგებლობასთან დაკავშირებული სხვა ხარჯები (*ნახირის მწყემსვა, ინფრასტრუქტურის მოწყობა*). საწევრო შენატანები, ნაწილდება საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების წევრებს შორის პროპორციულად, თითოეული მათგანის საკუთრებაში არსებული პირუტყვის სულადობის მიხედვით.

მიზანშეწონილია, რომ საძოვრებით უვადო სარგებლობის საფასური იყოს უფრო მცირე, ვიდრე საიჯარო ქირის საფასური. განხილული უნდა იქნეს ასევე საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებისათვის საძოვრის სარგებლობაში გადაცემა უფასოდ (საძოვრით სარგებლობის უფლების საფასურის დაწესების გარეშე), რაც, თავის მხრივ, შეიძლება განხორციელდეს სამოქალაქო კანონმდებლობით გათვალისწინებული უსასყიდლო უზუფრუქტის ფორმით.

დაბეგვრის ობიექტი

სამოვრით სარგებლობის გადასახადი უნდა განისაზღვროს პირუტყვის სულადობის მიხედვით, ამ მექანიზმის საშუალებით, გადასახადი პროპორციულად ნაწილდება საკუთრებაში არსებული პირუტყვის სულადობის მიხედვით. აღნიშნული მიდგომის დანერგავს მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს პირუტყვის იდენტიფიკაციის/რეგისტრაციის მიმდინარე პროგრამა.

სამოვრების მდგრადი მართვის შესახებ ახალი კანონმდებლობის შემუშავების პროცესში უნდა განხორციელდეს დამატებითი კვლევა და ეკონომიკური ანალიზი სამოვრებით სარგებლობისთვის სხვადასხვა სახის გადასხდელების (ქონების გადასახადი, საიჯარო ქირა და ა.შ.) ოპტიმალური ოდენობების განსაზღვრის მიზნით.

სამოვრების მდგრადი მართვა

სამოვრების მდგრადი მართვის უზრუნველყოფის მიზნით უნდა მოხდეს სამოვრების სარგებლობის წესებისა და ნორმების დადგენა მოიჯარეებისა და სამოვრებით მოსარგებლეთა გარეთიანებებისათვის. სამოვრით სარგებლობის წესები და ნორმები უნდა მოიცავდეს სამოვრის ტევადობას, მოვების წესებს (გადარეკვის თარიღები და როტაციის სქემები), ვეტერინარული წესებს და სხვა საკითხებს.

სამოვრების სტანდარტული ტევადობა და მოვების პერიოდები შესაძლოა დადგინდეს მცენარეული საფარის ტიპების მიხედვით, ან იგივე მაჩვენებლები განისაზღვროს სამოვრის ყოველი სამეურნეო ერთეულისთვის.

თუ სამოვარი იმართება სამოვრებით საერთო სარგებლობის მართვის რეჟიმით, სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანება (რომლის წევრობაც შეზღუდულია გარკვეული კრიტერიუმებით) აფასებს სამოვრის რესურსის მდგომარეობას და განსაზღვრავს მის ოპტიმალურ ტევადობას, რაც ქმნის სამოვრის მდგრადი მართვის საფუძველს. სამოვარზე არ დაიშვება მის ტევადობაზე მეტი პირუტყვის გაშვება, რისი აღსრულებასაც თავად სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანება უზრუნველყოფს.

ამგვარი მიდგომა ეკონომიკურად უფრო ეფექტურია, ვიდრე გარე მონიტორინგი, მაგრამ იმ შემთხვევებში, როდესაც სამოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებები ინსტიტუციურად სუსტია ან თავად ფლობენ თავიანთი სამოვრის სამეურნეო ერთეულისთვის ზედმეტი პირუტყვის რაოდენობას, მაშინ ზედამხედველობა უნდა განხორციელოს შესაბამისმა პასუხისმგებელმა ორგანომ.

სამოვრების ნორმები და წესები შეიძლება განსაზღვროს მის მართვაზე პასუხისმგებელმა სახელმწიფო ორგანომ ან მუნიციპალიტეტმა, რაც აისახება სამოვრის იჯარის ან საერთო სარგებლობის სამოვრებით უვადო სარგებლობის უფლების მინიჭების ხელშეკრულებაში.

სამოვრების მართვის გეგმები

კანონმდებლობით უნდა იქნეს მოთხოვნილი სამოვრების მართვის გეგმების შემუშავება ორ დონეზე:

1. **სამოვრების მართვის მუნიციპალური გეგმა**, რომელიც უნდა შემუშავდეს ყოველი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულისთვის (მუნიციპალიტეტისთვის) და მოიცავდეს სამოვრების იდენტიფიცირებას კლასიფიკაციას, ზონირებას და სარგებლობის რეჟიმების დადგენას.

2. **სამოვრების სამეურნეო ერთეულების მართვის გეგმა**, რომელიც უნდა მოიცავდეს სამოვრის მცენარეული საფარის ბოტანიკურ აღწერას და პროდუქტიულობის შეფასებას (ბიომასის განსაზღვრას), ძოვების სექტორების დეტალურ აღწერას, ნახირის/ფარის განაწილებას სამოვარზე (თუ სამოვარზე რამდენიმე ნახირი/ფარა ძოვს), წლიურ და მოკლევადიან როტაციის სქემებს, წყლის მიწოდებას და ინფრასტრუქტურის განვითარებას.

სამოვრის სამეურნეო ერთეულის მართვის გეგმის შემუშავება არ უნდა იყოს სავალდებულო. სამოვრების მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვის საწყის ეტაპზე მოთხოვნილი უნდა იქნეს მხოლოდ სამოვრის მართვის მარტივი წესების შემუშავება და განხორციელება, ხოლო სამოვრის სამეურნეო ერთეულის მართვის დეტალური გეგმების შემუშავების ვალდებულება გაჩნდება მოგვიანებით, მათი შემუშავებისა და შეფასებისათვის საჭირო რესურსების ხელმისაწვდომობის კვალობაზე.

4. სამოვრების მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვის ეტაპები

ფაზა I. სამოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფციის მიღება

1. სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება

პოლიტიკის კონცეფციის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება (SEA) მომზადებული იქნება კონცეფციის ფორმალურ დამტკიცებამდე, საქართველოს კანონმდებლობით (2017 წლის გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი) სტრატეგიული დოკუმენტებისთვის დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად.

2. პოლიტიკის კონცეფციის დამტკიცება

პოლიტიკის დოკუმენტის საჯარო განხილვები დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით და დასამტკიცებლად წარდგენა საქართველოს მთავრობისათვის.

ფაზა II. საკანონმდებლო ჩარჩოს შემუშავება

3. ახალი კანონმდებლობის მომზადებისთვის საჭირო დამატებითი კვლევები და ანალიზი

სამოვრების მართვისა და სარგებლობის ახალი მექანიზმის დეტალური დამუშავება მოითხოვს დამატებით კვლევებს, განხილვებსა და ანალიზს რიგი ციფრობრივი ნორმების ოპტიმალური პარამეტრების დასადგენად, ასევე სხვადასხვა მექანიზმების ტესტირებას საპილოტე პროექტების მეშვეობით, რაც მოიცავს:

- (i) *სამოვრებით სარგებლობისთვის სხვადასხვა სახის გადასახდელების (საიჯარო ქირა, ქონებაზე გადასახადი და სხვ.) ოპტიმალური ოდენობების გაანგარიშება და დასაბუთება შესაბამისი დამატებითი კვლევებისა და ანალიზის ჩატარების გზით - სამოვრების ტიპისა*

და ხარისხის, ბაზრებზე არსებული ფასების, გადახდის მოდალობისა და მწვანე ფისკალური პოლიტიკის ასპექტების გათვალისწინებით.

- (ii) საძოვრებით სარგებლობის დაგეგმვის ძირითადი ასპექტების მექანიზმების პილოტირება: საძოვრების ზონირება, მოსარგებლეთა იდენტიფიკაცია და საძოვრების სამეურნეო ერთეულების გამოყოფა.
- (iii) საერთო სარგებლობაში არსებული ბუნებრივი რესურსების მართვის სისტემის რეჟიმის გამოყენებისა და საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების წევრობის კრიტერიუმების შემუშავება და ტესტირება. ასევე, საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების სამართლებრივი ფორმისა და ინსტიტუციური მექანიზმების შემუშავება-ტესტირება მხარდაჭერისა და შესაძლებლობების განვითარების უზრუნველსაყოფად.
- (iv) იჯარის მექანიზმით საძოვრების გადანაწილების კრიტერიუმების შემუშავება, მათ შორის: ზოგ შემთხვევაში - უპირატესობის უზრუნველყოფი უფლებების, ხოლო საჯარო ინტერესის შემთხვევაში - არსებული იჯარის ხელშეკრულების გაუქმების კრიტერიუმების შემუშავება. აღნიშნული ანალიზი ასევე უნდა მოიცავდეს პოტენციური მექანიზმების შეფასებას, რომლებიც საიჯარო უფლებების სესხისა სხვა ქონებრივ ვალდებულებათა უზრუნველყოფის სახით გამოყენების საშუალებას იძლევა.

4. ახალი კანონმდებლობის შემუშავება და მიღება

- (i) ახალი კანონმდებლობის შემუშავება, რომლითაც უნდა შეიქმნას საფუძველი საძოვრების მდგრადი მართვის უნიფიცირებული მიდგომების დანერგვისათვის ყველა სახეობის საძოვარზე (მიუხედავად საკუთრების, სარგებლობის და/ან უწყებრივი დაქვემდებარების ფორმისა), ასევე საძოვრების ზონირების შესატყვისი სარგებლობის რეჟიმების შემოღებისათვის და ინსტიტუციური მექანიზმებისათვის ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე საძოვრების მართვისათვის.
- (ii) კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების შემუშავება, საძოვრების მართვის ახალის სისტემის, ნორმების, წესებისა და პროცედურების დეტალური შინაარსის განსაზღვრის მიზნით, მათ შორის საძოვრებით სარგებლობის დაგეგმვისა და საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებების შექმნისათვის, რაც მოიცავს შემდეგს:
 - საძოვრების მართვის მუნიციპალური კომისიების შექმნის პროცედურა და აღნიშნული კომისიების ტიპური დებულება;
 - საძოვრით სარგებლობის დაგეგმვის პროცედურები მუნიციპალურ დონეზე, საძოვრების ზონირების წესები, მოსარგებლეთა იდენტიფიკაციის კრიტერიუმები, საძოვრების სამეურნეო ერთეულების იდენტიფიკაციისა და რუკების შედგენის წესები და საძოვრებით სარგებლობის რეჟიმის განსაზღვრის წესები;
 - საძოვრით სარგებლობის ტრადიციული უფლების შეფასება და საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების ჩამოყალიბების პროცედურები.
 - საძოვრის მესაკუთრე ან მის მართვაზე პასუხისმგებელ სახელმწიფო ორგანოს ან მუნიციპალიტეტსა და საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებას შორის საძოვრით სარგებლობის უფლების ტიპური ხელშეკრულების ფორმის შემუშავება (ასევე, საძოვრით სარგებლობის ტიპური ბილეთის ფორმის შემუშავება);

- სამოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანების ტიპური წესდების, შინაგანაწესის, საოპერაციო სახელმძღვანელოსა და ვეტერინარული რეგულაციების შემუშავება.
 - სამოვრით სარგებლობის ტიპური საიჯარო ხელშეკრულების ფორმის (ნიმუშის) შემუშავება.
 - სამოვრის იჯარით გაცემის დეტალური პროცედურის შემუშავება (განაცხადის საფუძველზე და აუქციონის გზით).
- (iii) ახალი კანონმდებლობისა და კანონქვემდებარე აქტების საფუძველზე სამოვრების მართვის სტრატეგიისა და დეტალური სამოქმედო გეგმის, როგორც სამოვრების მართვის პოლიტიკის განხორციელების ძირითადი ინსტრუმენტის, შემუშავება.

ფაზა III. სრულმასშტაბიანი განხორციელებისათვის საჭირო წინასწარი ნაბიჯები

5. საქართველოში არსებული სამოვრების ფართობისა და ტიპების განსაზღვრა, დეგრადაციის ტენდენციის შეფასება და შესაბამისი რუკების შედგენა

- (i) სამოვრებისა და სათიბების იდენტიფიცირება და კატეგორიზაცია ეროვნულ დონეზე (ყველა შესაბამისი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთისთვის სამოვრის ან სათიბი მიწის კატეგორიის მინიჭება), და აღნიშნული ინფორმაციის საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზაში ასახვა - შესაბამისი მიწის ნაკვეთების რეგისტრაციის გზით. იდენტიფიცირებამ და კატეგორიზაციამ უნდა მოიცვას როგორც არარეგისტრირებული, ასევე სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული და შესაბამისად უკვე რეგისტრირებული მიწის ის ნაკვეთები, რომლებიც საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული არიან როგორც სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწები - მიწის კონკრეტული კატეგორიის (სამოვარი, სათიბი, სახნავი და ა.შ.) მითითების გარეშე.
- (ii) სამოვრების კლასიფიკაცია სამოვრების/მდელოების მცენარეული საფარის დამახასიათებელი ტიპების სტანდარტული აღწერილობების გამოყენებით და შესაბამისი რუკების შედგენა.
- (iii) სამოვრების ზონირება სოფლის სამოვრებად, ზამთრის სამოვრებად და ახლო და შორეული ზაფხულის სამოვრებად და ზონირების შესაბამისი რუკების შედგენა.
- (iv) სამოვრების დეგრადაციის მდგომარეობისა და ტენდენციის შეფასება მუნიციპალურ დონეზე SDG 15.3.1 მიზნის ქვე-ინდიკატორების (მიწის საფარი, მიწის პროდუქტიულობა და ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი) მიხედვით.

6. დეტალური მეთოდოლოგიური სახელმძღვანელო დოკუმენტებისა და პროცედურული წესების შემუშავება

- (i) მუნიციპალურ დონეზე სამოვრებით სარგებლობის დაგეგმვის სახელმძღვანელოს შემუშავება, სამოვრების სამეურნეო ერთეულების იდენტიფიკაციისა და ფაქტიურ მოსარგებლეთა ტრადიციული გარემოებებით განპირობებული მოთხოვნის უფლებების (პრეტენზიების) შეფასების კრიტერიუმების ჩათვლით.

- (ii) *საძოვრების შეფასებისა და მონიტორინგის ეროვნული ჩარჩოს შემუშავება. ასევე, მონიტორინგის სხვადასხვა დონეზე გამოსაყენებელი მეთოდური დოკუმენტების შემუშავება და პასუხისმგებლობების განსაზღვრა.*
- (iii) *საძოვრის სამეურნეო ერთეულის მართვის დაგეგმვის სახელმძღვანელოს შემუშავება მოსარგებლეთათვის.*

7. საძოვრებით სარგებლობის დაგეგმვის პროცესის უზრუნველყოფა ადგილობრივ (მუნიციპალურ) დონეზე

საძოვრების მართვის ახალი სისტემის დანერგვის პირველი ეტაპს წარმოადგენს ადგილობრივ (მუნიციპალურ) დონეზე საძოვრების მართვის დაგეგმვა, რომელმაც უნდა მოიცვას შემდეგ:

- (i) *საძოვრების ზონირება სოფლის საძოვრებად, ზამთრის საძოვრებად და ახლო და შორეულ ზაფხულის საძოვრებად.*
- (ii) *მუნიციპალიტეტებში საძოვრების ფაქტიურ მოსარგებლეთა იდენტიფიკაცია და საძოვრით სარგებლობაზე ტრადიციული გარემოებებით განპირობებული უფლებების/მოთხოვნის შეფასება მოსარგებლეთა გაერთიანების ჩამოყალიბებისა და მასში გაწევრიანების კონტექსტში;*
- (iii) *საძოვრების სამეურნეო ერთეულების გამიჯვნა (დელიმინაცია) საძოვრების კლასისა და მცენარეული საფარის, ბუნებრივი საზღვრებისა და მოსარგებლეთა ერთგვაროვანი ჯგუფების მიხედვით.*
- (iv) *საძოვრების სამეურნეო ერთეულებზე საძოვრების ტიპისა და არსებული მდგომარეობის შეფასება, ტევადობის განსაზღვრა და, საჭიროების შემთხვევაში, იმ ადგილების იდენტიფიცირება, სადაც ძოვება არ უნდა იქნეს დაშვებული. დაცული ტერიტორიების და ტყის მიწების ფარგლებში არსებული საძოვრებისთვის დამატებითი კონსერვაციული ღონისძიებების განსაზღვრა.*
- (v) *საძოვრის სამეურნეო ერთეულისთვის სარგებლობის ფორმის განსაზღვრა (იჯარა ან საერთო სარგებლობაში არსებული ბუნებრივი რესურსის მართვის სისტემა).*
- (vi) *საძოვრის სამეურნეო ერთეულის დონეზე დაგეგმარებისთვის საჭირო შემდეგი ინტერაქტიული რუკების მომზადება: საძოვრების სამეურნეო ერთეულების საზღვრები, მიწის კატეგორია, საძოვრების კლასი და ზონა, მოსარგებლეები და სხვა.*

ფაზა IV. სრულმასშტაბიანი განხორციელება

8. საძოვრების განაწილება მოსარგებლეებისათვის

- (i) *სასოფლო დასახლებათა (სოფლების) დონეზე საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებების შექმნა.*
- (ii) *საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებისათვის სოფლის საძოვრების, ახლომდებარე საზაფხულო საძოვრებისა და, ზოგიერთ შემთხვევაში, შორეული ზაფხულის საძოვრების გადაცემა სარგებლობაში საერთო სარგებლობის რეჟიმით (საერთო სარგებლობაში არსებული ბუნებრივი რესურსების მართვის სისტემა) საძოვრების უვალო სარგებლობაში გადაცემის ხელშეკრულებების საფუძველზე;*

- (iii) *საძოვრის სამეურნეო ერთეულებზე, რომლებიც უნდა გაიცეს იჯარით, განაცხადების მიღება ან აუქციონის გამოცხადება;*
- (iv) *საძოვრით სარგებლობის საიჯარო ხელშეკრულებების გაფორმება.*

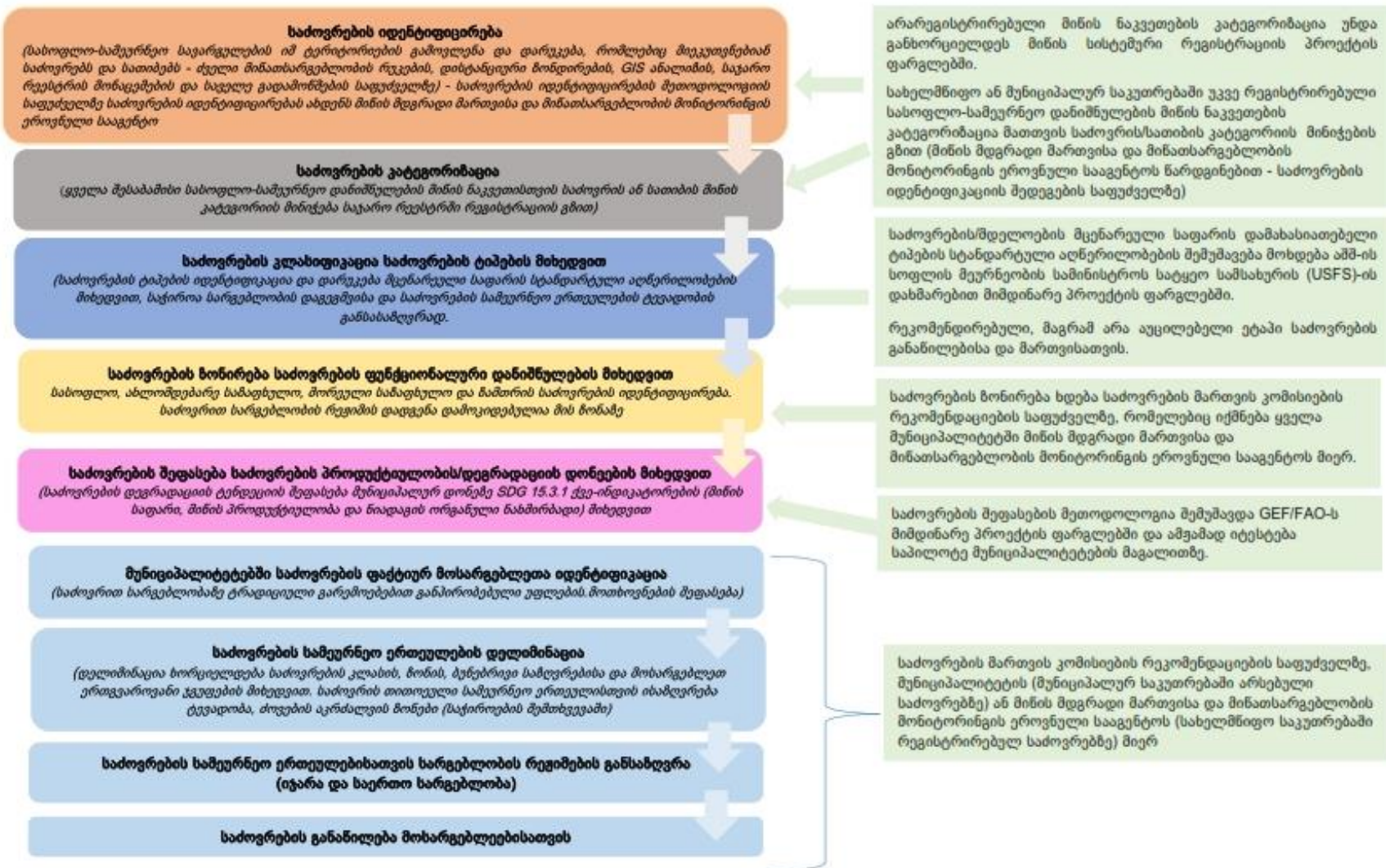
9. საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა საძოვრებით მოსარგებლეთა მხარდაჭერის უზრუნველყოფის მიზნით

- (i) *საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებების დაფუძნების, რეგისტრაციისა და ფინანსური მართვისათვის მხარდაჭერის უზრუნველყოფა;*
- (ii) *საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებებისთვის და მოიჯარეებისათვის მხარდაჭერა საძოვრების სამეურნეო ერთეულების მართვასა და დაგეგმვაში.*

10. მონიტორინგი და შეფასება

- (i) *საძოვრებით მოსარგებლეთა გაერთიანებების მიერ ზედამხედველობის (თვითმონიტორინგისა და შიდა კონტროლის) განხორციელება დადგენილი წესებისა და რეგულაციების აღსრულებაზე;*
- (ii) *ძოვების წლიური გეგმების შედგენა და გეგმების მიხედვით ძოვების პროცესის მართვა, ასევე ინვესტიციების მოზიდვის დაგეგმარება საძოვრით მოსარგებლეთა გაერთიანებისა და მოიჯარეების მიერ;*
- (iii) *პასუხისმგებელი სახელმწიფო ორგანოს ან მუნიციპალიტეტის მიერ საძოვრით სარგებლობის იჯარის ან საძოვრით უვადო სარგებლობის ხელშეკრულებებით განსაზღვრული პირობების შესრულებაზე მონიტორინგის/კონტროლის განხორციელება;*
- (iv) *საძოვრების მდგომარეობაზე (პროდუქტიულობა, ბალახოვანი საფარის შემადგენლობა და სხვ.) გრძელვადიანი დაკვირვების/მონიტორინგის წარმოება.*

მესამე სურათზე სქემატურად არის წარმოდგენილი საძოვრების მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვისათვის საჭირო წინასწარი ნაბიჯები და სრულმასშტაბიანი განხორციელების ეტაპები.

5. კონცეფციის მოქმედებისა და განხორციელების ვადები

საძოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფცია ძალაში იქნება საძოვრების სფეროს მარეგულირებელი ახალი კანონმდებლობის მიღებამდე. ახალი კანონმდებლობის მიღების შემდგომ, ამავე კანონმდებლობით განსაზღვრული სამართლებრივი მოთხოვნებისა და ნორმების გათვალისწინებით შემუშავებული იქნება კანონმდებლობის ეტაპობრივად და სრულად ამოქმედებისთვის საჭირო სტრატეგია და მოქმედებათა გეგმა, რომლებიც ცვლილების სახით შეტანილი იქნება საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის N2665 განკარგულებით დამტკიცებულ საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების 2021-2027 წლების სტრატეგიასა და მის სამოქმედო გეგმაში.

საძოვრების მდგრადი მართვის ეროვნული პოლიტიკის კონცეფციის განხორციელებისათვის განსაზღვრულია შემდეგი ინდიკატური (საორიენტაციო) ვადები:

განხორციელების ფაზა	განხორციელების ეტაპი	დასრულების და/ან დაწყების საორიენტაციო ვადები	პასუხისმგებელი ორგანო	შენიშვნა
ფაზა I. პოლიტიკის დოკუმენტის (კონცეფციის) მიღება	1. კონცეფციის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება	კვარტალი 4 (2022) [დასრულება]	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია (FAO), კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (REC Caucasus)	
	2. კონცეფციის დამტკიცება	კვარტალი 4 (2022) [დასრულება]	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	
ფაზა II. საკანონმდებლო ჩარჩოს შემუშავება	3. საკანონმდებლო ჩარჩოს შემუშავებისთვის საჭირო	კვარტალი 1 (2023)	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, მიწის	

	დამატებითი კვლევები და ანალიზი	[დასრულება]	მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო, სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსთან და ფინანსთა სამინისტროსთან თანამშრომლობით	
	4. ახალი კანონმდებლობის (საკანონმდებლო პაკეტის) შემუშავება და მიღება (RIA-ს ჩათვლით)	კვარტალი 4 (2023) [დასრულება]	ა) <i>შემუშავება</i> : გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია (FAO), კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (REC Caucasus) ბ) <i>სამთავრობო განხილვა</i> : გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და სხვა დარგობრივი სამინისტროები გ) <i>პარლამენტში წარდგენა</i> : საქართველოს მთავრობა დ) <i>მიღება</i> : საქართველოს პარლამენტი	
<i>ფაზა III. სრულმასშტაბიანი განხორციელებისათვის</i>	5. საქართველოში არსებული საძოვრების ფართობებისა და ტიპების	კვარტალი 3 (2024) [დასრულება]	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის ეროვნულ სააგენტო, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან, ეროვნულ	„მიწის სისტემური რეგისტრაციის პროექტის“ ფარგლებში, რომელიც ამჟამად ხორციელდება მსოფლიო ბანკის მიერ, სავალდებულო მოთხოვნა უნდა გახდეს სასოფლო-სამეურნეო მიწის

<p>საჭირო წინასწარი ნაბიჯები</p>	<p>განსაზღვრა და შესაბამისი რუკების შედგენა</p> <p>(სამოვრების იდენტიფიცირება, კატეგორიზაცია და მიღებული შედეგების საჯარო რეესტრის მიწის საკადასტრო მონაცემთა ბაზაში ასახვა, სამოვრების კლასიფიკაცია და შეფასება</p>		<p>სატყეო სააგენტოსთან და ქონების მართვის ეროვნული სააგენტოსთან, საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოსთან და მუნიციპალიტეტებთან ერთად</p>	<p>ნაკვეთის რეგისტრაციისათვის კატეგორიის (სამოვარი, სათიბი, სახნავი, საკარმიდამო) მითითება.</p> <p>შესაბამისად, არარეგისტრირებული სამოვრების/სათიბების იდენტიფიცირება და კატეგორიზაცია მოხდება „მიწის სიტემური რეგისტრაციის პროექტის“ ფარგლებში.</p> <p>პარალელურად უნდა წარიმართოს სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საკუთრებაში უკვე რეგისტრირებული მიწის ნაკვეთების კატეგორიზაციის პროცესი.</p> <p>მნიშვნელოვანია სამოვრის/სათიბის იდენტიფიცირებისა და კატეგორიზაციის წესის შემუშავება, რაც მოიცავს სმოვრის/სათიბის კატეგორიის მინიჭების კრიტერიუმებს და პროცედურას.</p>
	<p>6. დეტალური მეთოდოლოგიური სახელმძღვანელო დოკუმენტებისა და პროცედურული წესების შემუშავება</p>	<p>კვარტალი 3 (2024)</p> <p>[დასრულება]</p>	<p>გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის ეროვნულ სააგენტოსთან, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან და ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან თანამშრომლობით</p>	
	<p>7. სამოვრებით სარგებლობის დაგეგმვის პროცესის წარმართვა</p>	<p>კვარტალი 4 (2024)</p> <p>[დასრულება]</p>	<p>მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის ეროვნულ სააგენტო დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან, ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან და</p>	

	ადგილობრივ (მუნიციპალურ) დონეზე		მუნიციპალიტეტებთან ერთად - სამოვრების მუნიციპალურ კომისიების ჩართულობით	
<i>ფაზა IV. სრულმასშტაბიანი განხორციელება</i>	8. სამოვრების განაწილება მოსარგებლეებისათვის	კვარტალი 2 (2025) <i>[დაწყება]</i>	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის ეროვნულ სააგენტო, დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ეროვნულ სატყეო სააგენტო და მუნიციპალიტეტები - სამოვრების მუნიციპალურ კომისიების ჩართულობით	
	9. საინფორმაციო- საკონსულტაციო (ექსტენციის) მომსახურების გაწევა სამოვრებით მოსარგებლეთა მხარდაჭერის უზრუნველყოფის მიზნით	კვარტალი 3 (2025) <i>[დაწყება]</i>	სოფლის განვითარების სააგენტო მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის ეროვნულ სააგენტოსთან ერთად - დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან, ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან და მუნიციპალიტეტებთან თანამშრომლობით	
	10. მონიტორინგი და შეფასება	კვარტალი 4 (2025) <i>[დაწყება]</i>	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის ეროვნულ სააგენტო, დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ეროვნული სატყეო სააგენტო და მუნიციპალიტეტები	

